

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3.

Fylke: Vestfold

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Tjønne

Emne:

Brynet.

Bygdelag: Herane

Oppskr. av:

Olav Krüger.

Gard: Nass

(adresse):

Herane.

G.nr. 29. Br.nr. 2.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Det vanlige ord for bryne er: bryne, brynestein, serne og alipestein.
Et bryne kallas også å alipe, å hvesse, å skjære. Briten ikke ordet "heim".
2. Bryner brukes av kunststein, naturlig brynestein finnes ikke i bygden.
3. Sivellener, barbekraver og finere kniver hvesses på bryne, men ljær, økse og støre kniver slipes på rund alipestein.
4. Det ielst om å bryne ljær, men en ny ljær slipes først på en stør smugel-skive.
5. På min gård ligger en flat, rund stein av fint stoff; på den slipes vi kjøkkkniver.
Slipesteinen har fast plass i gården.
6. Ljær tas ikke i bruk før den er slipt på smugel-skive og alipestein.
7. Bakker hvesses den med serne eller brynestein (kunststein) og av og til under arbeidet hvesses ljær med

2
bruselikke, som er påklædt tjære
og sand. Bruselikke eller stryke-
stikke kan også være laget av eike-
tre som har ligget lenge i jorden.

8. Noen tar tjæren av når den slipes,
andre ikke, eggene holdes mest for
seg.

9. Når en brusar med serene, setter
en på merke og holder eggene mot
seg. Hvis de er med strykelikke,
slankes avren i bukken, høyre fot
slås omkring avren, og hestene
farer på ett øre, vekselvis på begge
sider av tjæren. Tre brukes til
tjære bare i hagen.

10. Sliperavnet har i bruspos, en
almennelig bølge.

11. Havn brukes ikke her.

12

13. Alle brusar firktes med vann,
tjære og sand på bruselikke.

14

15

16

17

18

19. Man sier "vi!"

20.